

Відділ освіти Добропільської міської ради
Міський методичний кабінет
Добропільський навчально-виховний комплекс
«Гімназія – загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1»

**Формування особистості учня
з інформаційними потребами і навичками.
Формування інформаційної культури**

**Автор досвіду: Ляшенко Лариса Петрівна
бібліотекар НВК №1**

м. Добропілля, 2016 рік

Укладач:

Ляшенко Л.П.

бібліотекар НВК «Гімназія – ЗОШ І-ІІІ
ступенів №1» м. Добропілля

Рецензенти :

Василенко Т.А.
Добропільської

методист ММК відділу освіти
міської ради

Сюрко І.В.
російської

заступник директора з НВР, учитель
мови та літератури, учитель вищої категорії

Досвід роботи Ляшенко Л.П. заслухано на засіданні педагогічної ради НВК №1(протокол № 13 від 27.11.2015 р.) та схвалено на засіданні міської науково-методичної ради (протокол № 2 від 28.03. 2016 р.)

Ляшенко Л.П. Формування особистості учня з інформаційними потребами і навичками Формування інформаційної культури. – Добропілля: НВК №1, 2016. - 33 с.

Досвід спрямований на формування особистості учня з інформаційними потребами і навичками – формування інформаційних компетентностей, розвиток творчих здібностей, підвищення інформаційної культури школяра, адже інформація в сучасних умовах суспільства – одна з головних людських цінностей, важливий ресурс його життєзабезпечення. Автор розкриває суть формування інформаційних компетентностей, інформаційної культури, творчих здібностей учнів, зміст цієї роботи, ефективні методи та прийоми відповідно Державним стандартам початкової та базової і повної загальної середньої освіти, якими передбачено формування в учнів бібліотечно-бібліографічної та інформаційної компетентностей. Пропоновані матеріали можуть бути використані бібліотекарями, класними керівниками, усіма, хто займається формуванням в учнів інформаційних компетентностей.

Зміст

I. Інформація про досвід.....	3
1.1. Основна ідея досвіду.....	3
1.2. Актуальність теми.....	4
1.3. Нормативна база досвіду.....	4
1.4. Науково-теоретична основа.....	6
2. Технологія досвіду. Шляхи формування особистості учня з інформаційними потребами і навичками.....	7
2.1. Моніторингова діяльність бібліотекаря.....	7
2.2. Інформаційно-бібліографічне забезпечення навчально-виховного процесу.....	8
2.3. Впровадження ІКТ у діяльність шкільної бібліотеки.....	10
2.4. Інтелектуальний гурток «Ерудит».....	11
2.5. Формування інформаційної культури.....	12
2.6. Веб-сайт як елемент іміджу шкільної бібліотеки.....	13
3. Результативність.....	14
4. Бібліографічний список літератури.....	17
5. Додатки.....	19

1. Інформація про досвід

1.1 Основна ідея досвіду

« Гармонійне розумове виховання можна здійснити за тієї умови, якщо надбанням вихованців стають найцінніші інтелектуальні багатства людства».

В.О.Сухомлинський

Інформаційна культура сьогодні вимагає від сучасної людини нових знань і умінь, особливого стилю мислення, що забезпечують необхідну соціальну адаптацію до змін і гарантують гідне місце в інформаційному середовищі.

Створюваний у процесі інформатизації інформаційно-технічний потенціал суспільства визначається не тільки рівнем розвитку сучасних інформаційних і комунікаційних технологій. Багато чого залежить від рівня інформаційної культури, як всього соціуму, так і окремо взятої особистості. Ключовою умовою успіху та соціальної ефективності інформатизації є людський фактор.

Людина з розвиненою інформаційною культурою характеризується як особистість, що володіє цілим комплексом знань і умінь: по-перше, це володіння тезаурусом, що включає такі поняття, як інформаційні ресурси, інформаційний світогляд, інформаційне середовище, інформаційна поведінка та інше; по-друге, вміння грамотно формулювати свої інформаційні потреби і запити; по-третє, здатність ефективно та оперативно здійснювати самостійний пошук інформації за допомогою як традиційних, так і нетрадиційних, в першу чергу, комп'ютерних пошукових систем; по-четверте, вміння раціонально зберігати і оперативно переробляти великі потоки і масиви інформації; по-п'яте, знання норм і правил «інформаційної етики» і вміння вести інформаційно-комунікаційний діалог.

Інформаційна культура особистості виступає як одна з важливих складових загальної культури людини, без якої неможливо взаємодіяти в інформаційному суспільстві. Інформаційна культура особистості формується протягом усього життя людини, причому, як правило, цей процес має стихійний характер, залежить від ступеня виникнення перед особистістю завдань. Сучасній людині потрібні сформовані навички ефективної взаємодії з інформаційним середовищем вже на початковому етапі своєї професійної діяльності.

1.2 Актуальність теми

Проблема розвитку інформаційної культури школярів є сьогодні однією з найважливіших в освіті. Низький рівень інформаційної культури учнів ускладнює їх адаптацію та соціалізацію, перешкоджає професійної орієнтації та становленню як повноправних членів суспільства. Практика показує, що в багатьох учнів недостатньо сформовані навіть елементарні вміння та навички працювати в бібліотеці, шукати літературу. Школярі не вміють раціонально використовувати та подавати інформацію з різних джерел. Більшість учнів вчаться “для оцінок”, за принципом “зазубрив – відповів – забув”.

Отже, важливе завдання бібліотекаря - зацікавити учнів додатковими джерелами інформації, націлити на їх пошук у бібліотеці, заповнити прогалини в знаннях учнів з основ інформаційної культури.

Це обумовило актуальність даної теми.

Сутність досвіду полягає в організації систематичного цілеспрямованого розвитку загальнонавчальних умінь і навичок, знань учнів та їх практичного застосування засобами формування інформаційної культури.

Мета досвіду:

- створення оптимальних умов для розвитку творчої, всебічно розвиненої особистості з інформаційними потребами і навичками;
- формування інформаційної культури;
- розвиток ключових компетентностей учнів для навчання протягом всього життя.

Предмет дослідження: діяльність сучасної шкільної бібліотеки по формуванню інформаційного середовища освітньої установи.

Експериментальною базою досвіду стала шкільна бібліотека Добропільського НВК «Гімназія – ЗОШ I-III ступенів №1».

Теоретична значимість досвіду: розширює та поглиблює теоретичні бібліотекознавчі уявлення про можливості шкільних бібліотек у стимулюванні процесу розвитку інформаційно-компетентної особистості.

Практична значимість досвіду: отримані результати, наведені приклади можуть бути використані в практичній діяльності шкільних бібліотек.

1.3 Нормативна база досвіду

Одним з шляхів оновлення змісту освіти й узгодження його із сучасними потребами, інтеграцією до європейського та світового освітніх просторів є орієнтація державних освітніх стандартів, навчальних планів та програм на

набуття ключових компетентностей та на створення ефективних механізмів їх запровадження.

У зв'язку з цим особливого значення набуває організація бібліотечно-бібліографічної освіти, спрямованої на формування інформаційних компетентностей, підвищення інформаційної культури школяра, так як інформація в сучасних умовах розвитку суспільства – одна з головних людських цінностей, важливий ресурс його життєзабезпечення.

Шкільна бібліотека бере на себе відповідальність за підготовку читачів до майбутніх змін у суспільстві, надаючи їм різні інформаційні можливості та навчаючи їх сучасним технологіям отримання знань.

Виховання інформаційної та бібліотечно-бібліографічної культури учнів є ключовим напрямом шкільної бібліотеки, структурного підрозділу загальноосвітнього навчального закладу, що відображено у Положенні про бібліотеку загальноосвітнього навчального закладу: визначено „формування в учнів вмінь та навичок бібліотечного користувача, розкриття перед ними основних (модельних, базових) функцій бібліотеки, з'ясування прав і обов'язків користувача...”, а також „виховання в учнів інформаційної культури – сталого прагнення до пошуку інформації, свідомого добору джерел, навичок систематизації та особистої оцінки”. Стосовно змісту діяльності бібліотеки загальноосвітнього навчального закладу було підкреслено, що вона „веде роботу з популяризації бібліотечно-бібліографічних знань серед учнів за допомогою проведення бесід, організації книжкових виставок, оглядів, лекцій, бібліотечних уроків, надання індивідуальних і групових консультацій тощо”.

Основними документами, що визначають навчально-виховний процес у школі, а саме: Державними стандартами початкової та базової і повної загальної середньої освіти, навчальними планами і програмами – передбачено формування в учнів бібліотечно-бібліографічних та інформаційних компетентностей.

Відповідно до Державного стандарту початкової загальної освіти формування читацької компетентності учнів є серед завдань мовного і літературного компонентів освітньої галузі «Мови і літератури». Зокрема, як зазначено у документі, «...метою літературного читання є формування читацької компетентності учнів, яка є складовою комунікативної і пізнавальної компетентності, ознайомлення учнів з дитячою літературою як мистецтвом слова, підготовка їх до систематичного вивчення літератури в основній школі».

У програмі з української мови для шкіл з українською мовою навчання, окрім мовної та мовленнєвої змістової лінії, розподіл змісту здійснюється за двома новими змістовими лініями – соціокультурною та діяльнісною. Саме діяльнісна змістова лінія спрямована на формування в молодших школярів

загально навчальних умінь і навичок, зокрема навчально-інформаційних (самостійно працювати з підручником, шукати нову інформацію з різних джерел, користуватися довідковою літературою).

Навчальна програма з літературного читання спрямована на формування читацької компетентності молодших школярів – базової складової комунікативної і пізнавальної компетентностей. Основою структурування програми є змістові лінії Державного стандарту з читання: «Коло читання. Формування й розвиток навички читання. Літературознавча пропедевтика. Досвід читацької діяльності. Робота з дитячою книжкою; робота з інформацією. Розвиток літературно-творчої діяльності учнів на основі прочитаного».

Аналіз кількох навчальних програм на виявлення вимог цих програм щодо сформованості знань, умінь і навичок в сфері інформаційної діяльності засвідчує, що найбільший внесок у накопичення знань і вмінь у сфері оброблення інформації вносить вивчення мов і літератур, дещо менше – предметів суспільного, природничо-наукового і математичних циклів. Дані аналізу навчальних програм свідчать про те, що випускник школи повинен мати достатньо надійні знання джерел інформації і вміння працювати з ними.

1.4 Науково-теретична основа

Збільшення кількості інформації, інтенсивний розвиток інформаційних систем і ускладнення інформаційних технологій входять в протиріччя з можливостями окремого індивіди в їх засвоєнні. Вирішення питання в значній мірі залежить від рівня культури вживання інформації. Питання бібліотечно-бібліографічної, інформаційної грамотності завжди були актуальними. Аналіз публікацій свідчить, що й нині ця проблема перебуває в центрі уваги спеціалістів, які, одностайно визнаючи її важливість і соціальну значущість, пропонують різні варіанти її розв'язання – від формування бібліотечно-бібліографічних знань, культури читання й до опанування основ комп'ютерної грамотності та нових інформаційних технологій. Зусиллями окремих фахівців бібліотечної та педагогічної сфер накопичено певний досвід інформаційної підготовки конкретних груп користувачів інформації.

Першими в Україні, хто звернувся до питань сутності та формування інформаційної культури, були академік Української академії інформатики професор Є. Семенюк і доцент Харківської державної академії культури Є. Медведєва. Наприкінці 1980-х – на початку 1990-х рр. Є. Семенюк опублікував статті, присвячені, серед інших проблем інформації, й питанням інформаційної культури. Автор глибоко дослідив проблеми інформатизації суспільства, інформаційної та технологічної культури. Він також визначив поняття «інформаційна культура» - це компонент людської культури в цілому, який об'єктивно характеризує рівень усіх здійснених в суспільстві

інформаційних процесів». Є. Медведєва запропонувала перейти від традиційної пропаганди бібліотечно-бібліографічних знань серед читачів бібліотек до їх цілеспрямованого інформаційного навчання і в 1997 р. виклала власну концепцію інформаційної освіти, що включала питання структурно-змістових особливостей навчання користувачів бібліотек, підготовки відповідних педагогічних кадрів. Категоріями інформаційної культури людини слід вважати її вміння правильно формувати свої запити, ефективно відшукувати необхідні джерела у всій сукупності доступних інформаційних ресурсів, уміти відбирати, оцінювати інформацію і створювати якісно нову.

2. Технологія досвіду.

Шляхи формування особистості

учня з інформаційними потребами і навичками

Сьогодні зростає роль шкільної бібліотеки в реалізації завдань освіти і самоосвіти, що дає можливість удосконалювати педагогічний процес. Рівень інформаційної культури визначається вмінням формулювати свої потреби в інформації, вмінням ефективно її шукати, оцінювати і використовувати. І тому шкільний бібліотекар повинен допомогти читачам зорієнтуватися в інформаційному просторі, виховати активних користувачів інформацією. Отже, проблема, над якою я працюю - «Формування загально компетентної, творчої, всебічно розвиненої особистості з інформаційними потребами і навичками», тобто формування інформаційної культури. У сучасних умовах основними завданнями шкільної бібліотеки є: найповніше інформаційне забезпечення всіх аспектів навчально-виховного процесу; надання інформаційно-методичної допомоги учням і педагогам в оволодінні основами наук і організації навчально-виховного процесу. У процесі реалізації загальноосвітніх і виховних функцій шкільна бібліотека здійснює інформаційну підтримку навчальної і освітньої діяльності. Інформаційні функції бібліотеки мають три аспекти:

- інформаційне забезпечення розвитку дитини в школі;
- інформаційне насичення педколективу;
- шкільна бібліотека виконує також інформаційно-консультативну та інформаційно-координаційну функції, спрямовані на вчителя, родину та інші заклади культури і освіти.

Виконуючи ці три провідні функції, шкільна бібліотека досягає своєї основної мети – формування всебічно розвиненої особистості з інформаційними потребами і навичками.

2.1 Моніторингова діяльність бібліотеки

Ефективність бібліотечно-бібліографічного обслуговування читачів, формування інформаційної грамотності залежить від знання інформаційних ресурсів бібліотеки, читацьких інтересів, урахування потреб учнів, вчителів, батьків, динаміки їхніх читацьких якостей. Кожній конкретній групі читачів притаманні свої закономірності читання, мотиви звернення до літератури, критерії оцінок прочитаного. Аналіз інформаційних потреб та запитів читачів сприяє більш якісному формуванню бібліотечного фонду, більш системному підходу в організації обслуговування з метою зростання читацької активності. Протягом вересня 2015 року в НВК №1 було проведено моніторинг читацьких інтересів. Результати моніторингу читацьких інтересів (Додаток 1, 2 на диску) відображено в картотеці читацького інтересу і це дає змогу ефективно інформувати читачів.

2.2 Інформаційно-бібліографічне забезпечення навчально-виховного процесу

Призначення сучасної бібліотеки навчального закладу не тільки збирати і зберігати, але й виробляти та поширювати інформацію. Інформаційна функція бібліотеки набуває сьогодні головного аспекту, оскільки вона не тільки сама перетворюється на сучасне інформаційне середовище, але й допомагає стати таким і навчальному закладу в цілому для ефективного досягнення загальної мети – всебічного розвитку дитини як особистості та її адаптації в соціумі шляхом інтенсивного інформаційного насичення. Свою інформаційно-бібліографічну діяльність бібліотека НВК №1 проводить спільно з педагогічним колективом, згідно з планом навчально-виховної роботи закладу на навчальний рік, керуючись головними завданнями, що стоять перед педагогічним колективом у справі підвищення якості знань, удосконалення навчально-виховного процесу на основі впровадження технологій навчання в гімназійних та профільних класах. Робота шкільного бібліотекаря багатоаспектна. [Додаток 3,4 на диску].

Інформаційно-бібліографічна робота ведеться диференційовано, використовуються індивідуальні, групові та масові форми роботи. Інформаційна робота бібліотеки носить систематичний, оперативний, випереджальний характер. Значна увага приділяється роботі з інформування про нові надходження в бібліотеку, для цього складається «Інформаційний бюлетень нової літератури»; діє книжкова полиця «На хвилинку зупинись, на новинку подивись». Бібліотекар завжди орієнтується, яка інформація потрібна вчителям, над якими проблемами виховання і навчання учнів працює педагогічний колектив. Швидко та якісно надати потрібну інформацію допомагає тематична картотека «Освіта ХХІ століття», яка містить більше тридцяти розділів та розкриває всі напрями освітнього процесу. Для вчителів:

організуються книжкові виставки до засідань методичних об'єднань вчителів («Виховна система сучасної школи і тенденції розвитку», «Превентивне виховання в системі виховної роботи та засоби його реалізації»); систематично проводяться бібліографічні огляди, відкриті перегляди літератури; тематичні виставки: «Формування педагогіки життєтворчої компетентності – шлях до оновлення освіти», «Джерела моральності і духовності». «Джерела педагогічної майстерності», тощо. Групове інформування вчителів відбувається шляхом складання «Інформаційного бюлетеня нової літератури»; бібліографічних списків літератури з актуальних педагогічних проблем, з питань навчання і виховання, методики викладання окремих предметів («Профільне навчання: шляхи реалізації», «Сучасний урок :проблеми, пошуки», «Реалії та кроки до якісної освіти» (Додаток 5 на диску).

Для інформування учнів-читачів у бібліотеці оформлено постійно діючі книжкові виставки: «Козацькому роду нема переводу», «Що не сторінка, то новинка», «Право у нашому житті», «Думи Кобзаря живуть між нами», «У країну знань», «Я пізнаю світ», «За сторінками твого підручника», «Краю рідний, серцю дорогий», «Дивосвіт рідного слова», «Є така держава – наша Україна, і є її невтрачений народ», «Країна мрій і фантастики», «Книги – ювіляри 2015 року», «Сучасні письменники – дітям», «Для вас, ерудити», виставка-інсталяція «Чарівний світ захоплень».

Бібліотека – активний учасник предметних і тематичних тижнів, позаурочних і виховних заходів, організованих у НВК №1. Під час проведення предметних тижнів у бібліотеці організовується відкритий перегляд літератури, який може бути корисним як учителям, так і учням. Такі перегляди мають допоміжний характер, полегшують пошуки літератури з окремого навчального предмету, теми заняття. До уваги читачів – навчальна, науково-популярна, пізнавальна, довідкова література («У світі математики», «Цікава географія», «Хімія навколо нас», «Що не сторінка – то новинка», «Я пізнаю світ»).

Хороший результат у забезпеченні інформаційних потреб учнів дає спільна робота вчителя, бібліотекаря та учнів у визначенні тематики, добору матеріалу, його обробка. Так з предмету біологія у 8 класі спільними зусиллями бібліотекаря та учнів були складені рекомендаційні списки літератури до учнівських творчих робіт: створення міні-підручника «Клас Ссавців», міні-довідника Клас Земноводні», реферату «Тимірязев К.А. – корифей фізіології рослин», проекту «Рослини проти радіації».

Ефективними в досягненні навчальних і виховних цілей є навчальні заняття, виховні заходи, проведені разом з вчителями-предметниками та класними керівниками на базі шкільної бібліотеки (усний журнал «Земля дана нам на віки», 8 кл.; літературна світлиця «Моя земля – земля моїх батьків», 6 кл., літературна вітальня «Все, все покинуть, до тебе полинуть...», 10 кл. (Додаток б на диску) тощо.

Особлива увага приділяється створенню умов роботи за програмою Малої Академії Наук. Для організації індивідуального інформування ретельно вивчається тема, узгоджуються типи документів, терміни подачі інформації, створюється індивідуальний план читання («Фінансова діяльність підприємств», «Флора породного отвала угольної шахты «Добропольская» тощо.)

Книга – головний засіб навчання. Читати систематично і осмислено навчає навчальний заклад, і багато в чому читацька доля дитини залежить від того, наскільки бібліотекар разом із педагогами прилучає учнів до книги, закріплює навички читання, розвиває художній смак і самостійність суджень, розширює діапазон читацького досвіду та знань. У зв'язку з цим велику увагу бібліотекар надає пошуку активних форм популяризації літератури, які забезпечують формування у гімназистів щоденної потреби в читанні книг, роботі з ними. Заслужовують уваги такі заходи: зустріч у бібліотеці «У Читалії веселій» (5-6 кл.); літературна світлиця «У донецьким степу неозорім» (7 кл.); літературно-музичне свято «Моя країна – Україна» (7-8 кл); екологічний бумеранг «Земля дана нам на віки» (8 кл.); конкурс на кращого читача «Книга творить Людину», 6 – 8 кл. (Додаток 7); інтелектуальний конкурс «Поєдинок ерудитів» ; регіональний конкурс «Пасхалія» (9 – 10 кл.); участь у щорічному міському конкурсі «Кращий читач року», проект «Поетичне гроно Добропільщини», 6, 10, 11 кл.(Додаток 8) , бук кросинг «Прочитав, віддай другому», бук трейлери до творів світової класики тощо.

Серед різноманіття інноваційних технологій, спрямованих на підтримку і розвиток життєвих навичок учнів, бібліотекарі усе частіше обирають навчальне проектування. У 2013 навчальному році разом з учнями 6-Б класу, 10 та 11 класів було проведено проектну роботу літературно-краєзнавчого напрямку «Поетичне гроно Добропільщини» до 60-річчя м. Добропілля. Керівники проекту Ляшенко Л.П., провідний бібліотекар та Каплунова С.А., класний керівник 6-Б класу, вчитель української мови та літератури. Тип проекту: освітній, творчий, дослідницький, виховний. Завдяки роботі над проектом учні поширили знання про рідний край, вивчили поетичну історію Добропільщини, набули нових знань, проявили творчі здібності. Результатом проекту було створення презентації «Поетичне гроно Добропільщини» (Додаток 9 на диску), знято фільм «Хоку про війну», утворено літературну майстерню «Живи, слово!»

2.3 Впровадження ІКТ в діяльність шкільної бібліотеки

Бібліотека – структурний підрозділ освітнього закладу, діяльність якого націлена на накопичування, оброблення, зберігання та поширення інформації для забезпечення освітнього процесу інформацією та ресурсами. Сьогодні важко уявити ефективне виконання зазначених завдань без використання

інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), саме ІКТ допомагають зробити бібліотеку сучасною, розширити її інформаційний простір. Упровадження ІКТ у діяльність бібліотеки дозволяє створювати власні інформаційні продукти. За допомогою традиційних додатків до Microsoft, як PowerPoint, Publisher, Excel, укладено інформаційні списки літератури, списки літератури для позакласного читання; надруковано пам'ятки «Пам'ятка читача», «Як конспектувати книжки» (Додаток 10, 11 на диску) ; буклети («Електронні підручники», Додаток 12 на диску); краєзнавчий довідник «Донеччина: бібліотечна, літературна, екскурсійна» (Додаток 13 на диску); підготовлено та цікаво проведено віртуальні книжкові огляди [«Мій рідний край – Донеччина». Додаток 14 на диску]; створено презентації з доповненням аудіо- та відео вставками, чим забезпечено мультимедійний супровід бібліотечних уроків, масових заходів, позаурочних заходів , виступів на семінарах (презентація «Краєзнавча робота», Додаток 15 на диску); створено та поповнюється електронний фонд творів українських та зарубіжних письменників тощо. Учні школи теж мають змогу використовувати ІКТ, інформаційні ресурси шкільної бібліотеки для підготовки своїх презентацій, творчих робіт [«Мій улюблений герой»] .

2.4 Інтелектуальний гурток «Ерудит».

Однією із форм роботи з формування творчої, всебічно розвиненої особистості є організація гуртка інтелектуальних ігор «Ерудит» для учнів 8-11 класів, створений на базі бібліотеки. Мета гуртка – виховання пізнавального інтересу, створення позитивної мотивації навчання і освіти, формування вмінь і навичок самоосвіти, розвиток пізнавальної активності та самостійності, консолідація учнів для підвищення їхнього інтелектуального рівня, навчання нестандартно мислити, формування в гімназії атмосфери творчого пошуку, налагодження дієвих зв'язків з позашкільними закладами освіти.

Робота гуртка орієнтується в різних напрямках : наука, техніка, історія, краєзнавство, екологія. Інтелектуальний гурток «Ерудит» створено як суспільне об'єднання, додаткову позакласну форму освіти учнів. Гурток об'єднує гімназистів з широким колом інтересів. У своїй роботі використовую різноманітні форми інтелектуальних ігор: конкурси ерудитів, брейн-ринги, «Що? Де? Коли?», ерудит-лото, «Реалії», «Ерудит-квартет», «Своя гра» тощо. Щороку у жовтні ми проводимо місячник інтелектуальних ігор, де приймають участь учні 5 – 6 класів, 7-9 класів, 10 - 11 класів у три етапи, за підсумками місячника переможців нагороджуємо цікавою літературою.

Різноманітністю ігор, які використовуються в роботі бібліотеки, є літературні ігри, як засіб формування читацької активності. Як свідчить досвід, популярними формами масової роботи з читачами є бібліотечні технології з елементами гри: літературні конкурси, вікторини «Найрозумніший читач» (1

кл.), «У Читалії веселій» (2кл.), «Казковий калейдоскоп»(5кл.), «Гонка за лідером» (6 кл.). Накопичуємо матеріал для інтелектуальних турнірів, створюємо базу даних, надруковано збірник інтелектуальних ігор «Что? Где? Когда?» (Додаток 16 на диску). Для всіх, хто бажає бути інтелектуально розвиненим, у бібліотеці є куточок «Для вас, ерудити».

Результатом цієї роботи є призові місця у міських інтелектуальних іграх «Інтелектуальна карусель» та «Крок вперед». План роботи гуртка «Ерудит» на 2015-2016 н.р. додається. (Додаток 17).

2.5 Формування інформаційної культури

Одним із головних завдань шкільної бібліотеки є виховання в учнів інформаційної культури читання, вміння користуватися бібліотекою, набуття потреби в систематичному читанні літератури для розвитку творчої думки, пізнавальних інтересів і здібностей, успішного засвоєння факультативних курсів, предметних гуртків тощо.

У шкільній бібліотеці накопичено чималий досвід роботи з інформаційної освіти користувачів, яка забезпечує самостійний пошук інформації. Цей досвід пов'язаний із різними напрямками діяльності, зокрема: формування бібліотечно-бібліографічних знань, бібліотечно-бібліографічної грамотності, культури читання, інформаційної та комп'ютерної грамотності. Технології організації занять з бібліотечно-бібліографічної та інформаційної культури школярів вирізняються інноваційністю, школярів приваблюють нетрадиційні, інтерактивні форми і методи, що їх застосовують бібліотекар для засвоєння знань і формування умінь і навичок незалежного інформаційного користувача.

Типовими формами популяризації бібліотечно-бібліографічних знань є:

- індивідуальні консультації;
- групові консультації, бесіди, лекції про інформаційну систему країни, миру і правилах їх використання;
- екскурсії по бібліотеці;
- проведення практичних занять по використанню традиційних електронних ресурсів, включаючи Internet;
- бібліотечні уроки по навчанню методики оформлення списків використаної літератури;
- різні рекомендаційні покажчики, плани, пам'ятки, путівники по бібліотеці.

Диференційована система бібліотечно-інформаційної освіти систематична і пронизує всі напрямки діяльності шкільної бібліотеки. Постійно йде пошук оптимальних форм і методів формування інформаційної культури школярів. Було розроблено «Модель сформованості бібліотечно-бібліографічних вмінь і навичок гімназистів» (2000 р.), протягом 2006 – 2011 тривала робота над

створенням програми факультативного курсу «Основи бібліотечно-бібліографічної та інформаційної культури» (протокол методичної ради №2 від 24.04 2011 року). Метою наступного етапу роботи було створити збірку бібліотечних уроків «Сучасний бібліотечний урок» (схвалено радою методичного кабінету протокол № 5 від 23.12.2015 року) [Додаток 18 на диску]. Допомогти бібліотекарю та вчителю залучити дитину з ранніх років до бібліотеки, навчити працювати з книгою, користуватися інформацією, тобто вручити своєрідний «ключ» до бібліотеки може систематичне проведення в школі уроків бібліотечно-бібліографічних знань (ББЗ).

Система бібліотечних уроків допомагає учням послідовно освоювати елементи інформаційної культури, набувати вмінь роботи з книгою, електронною інформацією, періодичною пресою. Шкільний бібліотекар формує у школяра навички використання книжкових фондів, навчає читача вільно орієнтуватися серед інформаційних джерел, аналізувати і робити свої узагальнення щодо отриманої інформації. Мета вивчення основ інформаційної культури полягає насамперед у тому, щоб учень сам прийшов до висновку: жоден вид діяльності в сучасних умовах неможливий без постійного добування інформації, а це завжди пов'язано з пошуком, потребує глибокого знання спеціальних джерел.

Дидактичними основами побудови навчально-виховного процесу на бібліотечно-бібліографічних уроках є нерозривність виховних та освітніх завдань, опора на особистий життєвий і читацький досвід учнів, диференціація навчальної роботи учнів на основі врахування їх індивідуальних інтересів і рівня читацької підготовки. На початку навчального року затверджується графік проведення бібліотечних уроків згідно з тематикою факультативного курсу «Основи бібліотечно-бібліографічної та інформаційної культури». Для проведення бібліотечних уроків використовуються уроки позакласного читання та години, відведені для позакласної виховної роботи. Відповідальний за цю роботу – заступник директора з навчально-виховної роботи. Він організовує, спрямовує та контролює дані заняття.

При проведенні бібліотечних уроків використовуються різноманітні технології: бесіди, лекції, практичні заняття, доповіді, усні журнали, урок-подорож, урок-гра, урок-конкурс, інтерактивні вправи тощо. Найчастіше це комбінований урок: бесіда або лекція супроводжується практичними заняттями та грою, або конкурсом, або вікторина. (Додаток 17 на диску)

2.6 Веб-сайт як елемент інноваційного іміджу шкільної бібліотеки

Одним з головних і перспективних напрямів роботи шкільної бібліотеки є створення бібліотекарем та підтримка власного веб-сайту. Сайт шкільної бібліотеки – це візитівка в інформаційному просторі, ресурс, що сприяє просуванню бібліотечної діяльності, реалізації її інформаційної функції. Сайт

має розгалужену структуру – 15 основних сторінок та 20 допоміжних, які детально доповнюють та розкривають зміст основних. Можна виділити три головних завдання, які покладені на електронний засіб:

- надання первинної інформації про бібліотеку, склад її послуг, фонди, заходи;
- допомога дітям в орієнтуванні на цікаві й корисні інтернет-ресурси;
- популяризація читання, впровадження нових форм роботи з книгою.

Сайт привертає увагу школярів до подій бібліотечного життя, інформує про бібліотечні послуги, спонукає до читання книг, стимулює пошук шляхів співробітництва. Відвідати сайт нашої бібліотеки можна безпосередньо за його адресою <http://bibl-nvk1.jimdo.com>.

3. Результативність

Роль шкільної бібліотеки в реалізації завдань освіти сьогодні, безумовно, зростає, що дає змогу удосконалювати педагогічний процес. Рівень інформаційної культури визначається вмінням формувати свої потреби в інформації, вмінням ефективно її шукати, оцінювати і використовувати. І тому різноманітними засобами індивідуальної, групової, масової роботи, використовуючи навчальний потенціал факультативного курсу з основ інформаційної культури, допомагаю читачам зорієнтуватися в інформаційному просторі, виховую активних користувачів інформацією:

- книжкові виставки «Я пізнаю світ», «За сторінками твого підручника», «Краю рідний, серцю дорогий», «Дивосвіт рідного слова», «Є така держава – наша Україна, і є її невтрачений народ», «Країна мрій і фантастики», «Книги – ювіляри 2015 року», «Сучасні письменники – дітям», «Для вас, ерудити» тощо.;
- тематична картотека «Освіта ХХІ століття»;
- бібліографічні огляди, відкриті перегляди літератури; тематичні виставки: «Формування педагогіки життєтворчої компетентності – шлях до оновлення освіти», «Джерела моральності і духовності». «Джерела педагогічної майстерності», тощо;
- бібліографічні списки літератури з актуальних педагогічних проблем, з питань навчання і виховання, методики викладання окремих предметів («Профільне навчання: шляхи реалізації», «Сучасний урок :проблеми, пошуки», «Реалії та кроки до якісної освіти»;
- індивідуальне інформування учнів, які займаються науковою роботою за темами МАН («Фінансова діяльність підприємств», «Флора породного отвала угольної шахты «Добропольская» тощо.);
- масові форми популяризації літератури: літературний флешмоб «Читати модно», книжкові піжмурки, виставка-імпульс «Зі світу по рядку, або Читати НЕ шкідливо», «У Читалії веселій» (5-6 кл.); літературна світлиця

«У донецьким степу неозорім» (7 кл.); літературно-музичне свято «Моя країна – Україна» (7-8 кл.); екологічний бумеранг «Земля дана нам на віки» (8 кл.); конкурс на кращого читача «Книга творить Людину», 6 – 8 кл. (Додаток 7); інтелектуальний конкурс «Поєдинок ерудитів» тощо ;

- впровадження ІКТ для створення власних продуктів: електронна картотека підручників, електронний фонд творів українських та зарубіжних письменників, пам'ятки «Пам'ятка читача», «Як конспектувати книжки», довідник «Донеччина: бібліотечна, літературна, екскурсійна», віртуальний дайджест, створення презентацій, супровід бібліотечних заходів;
- цілеспрямована систематична робота з формування інформаційної грамотності учнів: розроблено «Модель сформованості бібліотечно-бібліографічних вмінь і навичок гімназистів» (2000р.), програма факультативного курсу «Основи бібліотечно-бібліографічної та інформаційної культури» (протокол методичної ради №2 від 24.04.2011 року), збірка бібліотечних уроків «Сучасний бібліотечний урок» (протокол ради методичного кабінету №5 від 23.12.2015 року);
- створення і підтримка власного веб-сайту.

Наша шкільна бібліотека стала краєзнавчим інформаційним центром НВК № 1, здійснює повноцінну інформаційну підтримку краєзнавчої пошукової роботи учнів і педагогів: створено краєзнавчий довідник «Донеччина: бібліотечна, літературна, екскурсійна», проведено віртуальний дайджест «Мій рідний край – Донеччина», роботу над проектом «Поетичне гроно Добропільщини», утворено літературну майстерню «Живи, слово!».

Виховання творчої особистості, здатної самостійно мислити, генерувати оригінальні ідеї, приймати сміливі, нестандартні рішення, нині є однією з найважливіших проблем школи. Бібліотекар НВК №1 сприяє розвитку широких пізнавальних інтересів, творчої особистості з інформаційними потребами і навичками, розвитку здібностей до самостійного здобування знань і дослідницької діяльності використовуючи широкий спектр інтерактивних заходів: організація гуртка «Ерудит», інтелектуальні ігри, творчі проекти, нетрадиційні форми популяризації літератури (віртуальні огляди, презентації), робота власного сайту, використання ІКТ, допомога у створенні власного інформаційного продукту.

Впроваджуючи інноваційні технології в роботі з читачами, через відповідне інформування шкільна бібліотека сприяє інтелектуальному розвитку учнів і професійному зростанню педагогічних кадрів, формує та вдосконалює інформаційну компетентність усіх учасників освітнього процесу. Результатом тому є підвищення читацької активності, підвищення якості знань та досягнення у міських конкурсах, інтелектуальних іграх.

Досягнення учнів

Конкурс «Кращий читач року»:

2013-2014 н.р. Ляхова В.(8 кл.) –І м.

2014-2015 н.р. Кириченко О.(7 кл.) –І м.

Міська інтелектуальна гра для старшокласників «Інтелектуальна карусель» :

2012-2013 н.р. – І м.

2013-2014 н.р. – ІІ м.

2014- 2015 н.р. – ІІ м.

Міська інтелектуальна гра «Крок вперед» (учні 8-9 класів)

2012 – 2013 н.р. – І м.

2013 -- 2014 н.р. – І м.

2014 - 2015 н.р. – І м.

Підбиваючи підсумки , можна стверджувати, що пошук форм і методів формування творчої, всебічно розвиненої особистості з інформаційними потребами і навичками, формування інформаційної культури учасників навчально-виховного процесу – процес постійний і творчий. І по мірі того, як швидко розвиватиметься інформаційне суспільство, потреба в інформаційно компетентній особистості постійно зростатиме, а це, в свою чергу, сприятиме впровадженню нових, цікавих форм роботи.

Бібліографічний список літератури

1. Про освіту: Закон України від 23 трав. 1991 р. № 000–XII: [Із змін. і доп.] // Освіта України: Нормат.-прав. док. / М-во освіти і науки України. – К., 2001. – С. 11–38.
2. Положення про бібліотеку загальноосвітнього навчального закладу: Затв. наказом Міносвіти України від 14.05.99 № 000 // Інформ. зб. М-ва освіти України. – 1999. – №12. – С. 6-11.
3. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа): Затв. Постановою спіл. засід. колегії М-ва освіти і науки України і Президії Акад. пед. наук України від 22 листоп.2001 р. №12/5-2 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2002. – №2. – С. 3-22.
4. Державний стандарт початкової загальної освіти: затв.постановою Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 р. № 462 // Початкова школа. – 2011. - №10.- С. 3 – 26.
5. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392 // Завуч. – 2013. - №6. – С. 5-28.
6. Українська мова. 1-4 класи загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою [Електронний ресурс] : навчальна програма/ Вашуленко М.С., Пономарьова К.І., Прищепя О.Ю., Мартиненко В.О.// Режим доступу: <http://mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/osvita/doshkilna-ta-zagalna-serednya/5770/> - Назва з екрана.
7. Літературне читання. 1 – 4 класи загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою [Електронний ресурс] : навчальна програма/ Савченко О.Я., Мартиненко В.О., Науменко В.О., Колеснікова Н.М., Лаптева Л.І.// Режим доступу: <http://mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/osvita/doshkilna-ta-zagalna-serednya/5770/> - Назва з екрана.
8. Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти: наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 13 квітня 2011 р. №329// Інформ. збірн. Мін-ва освіти і науки України. – 2011.- №22. – С. 7 – 15.
9. Беляєва, І. Форми та засоби розвитку читацьких інтересів дітей молодшого шкільного віку: (Авт. проект) // Шкіл. б-ка. – 2005. – №4. – С.57-74.
10. Воронцов, Г.А. Виховання читацької культури старшокласників на факультативних заняттях: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / АПН України. НДІ педагогіки.– К., 1993. – 17 с.

11 Заславська Л. Роль та місце шкільної бібліотеки у формуванні інформаційної культури учнів за допомогою методу проектів // Світло. – 2003. – №1. – С. 32-33. – Бібліогр.: 7 назв.

12. Матвійчук ,О.Є. Шкільна бібліотека як інформаційний соціокультурний центр: Навчально-методичний посібник. – К., 2008.- С. 95.

13. Медведєва, Є. Концептуальна модель інформаційного навчання користувачів // Бібл. вісн. – 1997. – №2. – С.4-7. – Бібліогр.: 14 назв.

14. Поперечна, Л. Бібліотечно-бібліографічна освіта школярів у контексті оновленого змісту// ЩБІЦ. - 2012.- №8. – С.29 – 36.

15. Пошук оптимальних технологій бібліотечно-бібліографічної освіти школярів: Практ. посіб. для кер. серед. закл. освіти, методистів з бібл. фондів рай(міськ)во , шкіл. бібліотекарів / Славутиц. міськ. від. освіти; Авт. і упоряд. Л. Колосай. – Славутич, 2000. – 66 с.

Книга творить Людину

(Сценарій проведення шкільного етапу конкурсу «Найкращий читач року - 2015»)

Мета : формувати у школярів потребу в систематичному читанні шляхом популяризації найкращої світової та української літератури для дітей ; виробити навички самостійної роботи з книгою; виховувати любов до книги.

Форма проведення: літературний конкурс.

Вікова категорія: учні 6-8 класів

Обладнання: завдання для учасників конкурсу, книжкова виставка «Чарівний світ Книги», твори, які презентували діти, плакати до презентації творів, висловлювання про книгу.

Бібліотекар.

Доброго дня шановні гості та учасники нашого свята!

В нас дійсно свято – свято книги, і тих хто любить це нетлінне і вічне творіння людства.

Сьогодні ми вітаємо усіх тих , хто завітав до цієї затишної зали на свято всіх, хто любить книгу. Перед книгою віками схиляло в шанобі голову людство , вважаючи її святинею. Згадайте себе в дитинстві, коли вам до рук потрапляла омріяна книга . Як солодко щеміло ваше серце в очікуванні дива! А це диво було поряд. І з сторінок книги віяли вітри далеких мандрів, кликали невідомі країни, острови. І герої творів ставали вашими друзями , і ви хотіли бути схожими на них такими ж сильними, розумними, добрими і сміливими. Книга - справжній маг. Читаючи, ми уявляємо себе чарівниками, здатними розуміти мову речей, рослин і тварин. Скільки дивовижних таємниць відкривається нам завдяки книгам! Скільки безцінних скарбів трапляється на шляху читачів! А скільки незабутніх зустрічей з літературними героями вже відбулися, а ще скільки ще відбудеться! В світ книги вас насамперед запрошують ті люди, які пишуть книги - письменники, поети, прозаїки, ті , що їх видають - видавці, працівники типографій, друкарень і бібліотекарі - люди, які трепетно зберігають і пропонують для вас найкращі надбання людства.

Ось сьогодні в залі бібліотеки зустрічаємо ми наших учасників конкурсу, а ще краще сказати свята - свята тих, кого ми по праву можемо назвати найкращі читачі, які прийшли сюди, щоб познайомити нас зі своїми улюбленими книгами

, як самі, дізнатись, що читають їх ровесники. Сьогодні ви зможете довести всім нам, що ваша улюблена книга - справді найкраща в світі. Кожен з вас може вразити нас своєю ерудицією та вмінням захоплююче розповідати, ви переконаєтесь, що завдяки книжкам можна також перемагати.

Умови конкурсу:

- відповісти на питання літературної вікторини;
- розповісти про свою улюблену книгу.

З метою різностороннього і об'єктивного оцінювання учасників конкурсу та визначення переможців було створено компетентне журі в складі:

Линник Н.В., заступник директора з ВР – голова журі;

Ситало О.О., вчитель української мови та літератури, світової літератури;

Рось О.В., вчитель української мови та літератури, російської мови;

Каплунова С.А., вчитель української мови та літератури, світової літератури

Вітаємо всіх вас як відданих шанувальників книги.

Розпочинаємо нашу конкурсну програму і запрошуємо першого учасника розповісти про свого улюбленого героя та улюблену книгу. (Учасники по черзі презентують улюбленої книги).

Далі пропонуємо вікторину.

Літературна вікторина для 6-го класу

I етапу конкурсу «Найкращий читач року – 2015»

Прізвище _____

Ім'я _____

Клас _____

1. У творі відомого англійського письменника головний герой промовляє до різних живих істот такі слова: "Ми з вами однієї крові - ви і я!" Хто цей герой? Хто автор цього твору? (Мауглі. Р. Кіплінг).

2. Де Буратіно намагався виростити грошове дерево?

3. Назвіть улюблений вислів Карлсона.

4. Одну цікаву птаху в українських народних казках завжди

зображають хитрою пліткаркою, яка любить пхати свого дзьоба в чужі справи і розносити новини. Про яку пташку йде мова? (Сорока)

5. Хто народився з краплини роси? (капітошка)

6. Названа сестра семи гномів. (Білосніжка)

7. Які квіти доглядати Герда і Кай у казці Г.К. Андерсена "Снігова королева":

а) гладіолуси;

б) **троянди;**

в) хризантеми;

г) жоржини?

8. Визначте за ключовими словами назву твору: аварія, острів, дикуни, кози, порох, зарубки, цивілізація.

9. До якого міста йшли музиканти з відомої казки братів Грімм?

а) Бонна;

б) Дрездена;

в) Веймара;

г) **Бремена**

10. Автором твору "Тореадори з Васюківки" є:

а) Юрій Збанацький;

б) Богдан Чалий;

в) Степан Васильченко;

г) **Всеволод Нестайко.**

11. Як називається твір? Хто автор рядків?

І мене в сім'ї великій,

В сім'ї вольній, новій

Не забудьте пом'янути

Незлим тихим словом.

12. Кого переміг Ілля Муромець:

а) циклопа;

б) Кашея Безсмертного;

в) **Солов'я Розбійника,**

г) дядька Чорномора?

13. Друковане видання з самими свіжими новинами.

а) журнал;

б) книга;

в) газета;*

г) брошура.

14. Якого кольору став Лис Микита після купання в діжі з фарбою? (Синього)

15. Назвіть відомі твори про собак.

16. Назвіть твір і його автора:

„Я не раз помічав, що у зграї старого вовка не все гаразд. Скажімо, чому попереду слідів ватажка видно відбитки меншого вовка? Я не міг збагнути причини, та ось один ковбой мені сказав:

- Бачив їх сьогодні. Стрій порушує і відривається від зграї Бланка. Отже Бланка - справді самиця. Жоден вовк - самець не дозволить собі йти попереду ватажка. Інакше накладе життям."

(Сетон-Томпсон „Лобо")

Літературна вікторина для 7-го класу

I етап конкурсу «Найкращий читач року – 2015»

Прізвище _____

Ім'я _____

Клас _____

1. Є книжка, в якій розповідається про розумного і відданого песика, якого весь час викрадали лиходії, а він повертався до господаря. Песик був білий з чорним вушком. Як його звали? Хто автор оповідання? (Бім. Троєпольський)

2. Відомий український письменник у своїх оповіданнях розповідає про пригоди звірят у лісовій школі. Я скажу вам імена героїв, а ви згадайте хто написав ті смішні оповідання: Колька Колючка, Коська Вухань, Пантера Ягуарівна, Бегемот Гіпопотамович, Макак Макакович... (В. Нестайко).

. Ягідка, яка стала графінею у казці італійського дитячого письменника Джані Родарі?

4. Як звали пантеру яка допомагала Мауглі? (Багіра)

5. Назвіть книги, які знають усе? (енциклопедії).

6. Поетичний жанр, у якому автор не може обійтися без моралі:

а) вірш;

б) ода;

в) **байка.**

7. Що радила вживати Пеппі Довгапанчоха для того щоб залишитися дитиною?

а) **горох;**

б) квасоллю;

в) картоплю.

8. Хто такий Сварог?

- а) Бог Сонця;
- б) **Бог вогню;**
- в) Бог вітру.

9. Хто автор твору "Білосніжка і семеро гномів":

- а) Ш. Перро;
- б) **У. Дісней;**
- в) Г.К Андерсен;
- г) брати Грімм?

10. Закінчити назву літературної казки:

- Олександр Грін «Пурпурові ... (вітрила)»
- Олександр Волков «Чарівник смарагдового... (міста)»
- Аллан Мілн «Вінні Пух і .. (всі-всі)»

11. Як звали пантеру яка допомагала Мауглі? (Багіра)

12. Куди подорожував Нільс з дикими гусьми?

- а) до Африки;
- б) на Північний полюс;
- в) **до Лапландії.**

13. Хто з літературних героїв прибув з астероїда В-612?

- а) Гум-Гам;
- б) **Маленький принц;**
- в) Гіанея.

14. В якому вірші Т.Г.Шевченко згадує своє дитинство?

15. Як барону Мюнхаузену вдалось вибратись із води:

- а) **витяг себе за волосся;**
- б) допомогли друзі;
- в) захопився за соломину;
- г) за допомогою рятувального круга

16. Назвіть твір і його автора.

«Ця дівчинка, що про неї поведемо мову, жила, може, не в нашому часі і, може не на нашій землі, як і всі, хто живе в казковому світі. Носила вона зелене платтячко, таке старе, що мусила щоранку зашивати його травою, на голові в неї була хустина, схожа на пелюстку, і світилася та хустина між травами, як голуба квітка.» (Шевчук В Панна квітів)

Літературна вікторина для 8-го класу

I етап конкурсу «Найкращий читач року – 2015»

Прізвище _____

Ім'я _____

Клас _____

1. Як називалися сходини, на які із задоволенням збиралися дівчата та хлопці, щоб більше пізнати одне одного і, як наслідок, одружитися?
2. Куш з червоними ягодами, вважається символом України. (Калина)
3. Яка всесвітньо відома казка була написана не письменником, а математиком? ("Аліса в країні чудес")
4. Народне сказання або оповідання, про якісь події чи життя людей, оповите казковістю, чарівністю.
 - а) балада;
 - б) легенда;*
 - в) ода;
 - г) дума.
5. Який внутрішній орган викльовував Прометееві орел:
 - а) серце;
 - б) мозок;
 - в) нирки;
 - г) **печінку.**
6. Якої породи був собака у повісті Троєпольського " Білий Бім Чорне вухо"
 - а) сенбернар;
 - б) пінчер;
 - в) **шотландський сеттер;**
 - г) німецька вівчарка
7. Дівчина, яка чекала червоні вітрила - це:
 - а) **Ассоль;**
 - б) Аліса;
 - в) Еллі.
8. З якою метою вирушив у подорож капітан Грант (Ж. Верн «Діти капітана Гранта»)
 - а) Відкрити нові землі;
 - б) Дослідити океан;
 - в) **Знайти землю для шотландської колонії.**
9. Назвіть декілька творів письменників, що складають ім'я головного

героя?

10. Який літературний псевдонім був у матері М. Українки (підкресліть)

- Олена Пархоменко
- Олена Паламарчук
- Олена Пчілка

11. Яке справжнє прізвище Лесі Українки?

- Коваль
- Косач
- Козак

12. Яка жінка отримала прибуток від злочинів?

- Агата Крісті
- Марко Вовчок
- Ольга Кобилянська

13. Як називається жанр літератури про майбутнє?

- пригоди
- подорожі
- фантастика

14. Назвіть твір та його автора

„ Проте ця врода обернулася йому на шкоду, бо виростав він гордий, себелюбний і жорстокий. Дітьми Лісоруба і всіма іншими сільськими дітьми він гордував, бо ж вони, мовляв, низького походження, а він — шляхетного роду, адже походить від Зірки. І він попихав дітьми й називав їх своїми слугами. Він не мав співчуття до нужденних, сліпих, калік і всіх скривджених долею."

(Оскар Уайльд „Хлопчик-зірка")

15. Головний герой якого твору не був садівником, але зворушливо піклувався про троянду, що росла на його планеті?

16. Дерево - символ України, переважно росте над водою. (Верба)

(Журі перевіряє відповіді учасників конкурсу, оголошує результати. Нагородження переможців.)

Бібліотекар.

Дорогі діти! Ось і підійшов до завершення наш конкурс. Бажаю вам приємної зустрічі з мудрими книжками.

Давайте скажемо слова вдячності Книзі.

Хай завжди живе книга!

Хвала і слава їй!

Низький поклін їй!

Діти, книга – ключ до знань. Великий Кобзар нам заповідав:

«Учиться, брати мої,

Думайте, читайте...»

Тож будемо читати завжди. І хай не буде у вас жодного дня без книги, жодного дня, аби ми не прочитали хоча б однієї сторінки...

І тоді всі ми будемо освіченими, вихованими, добрими людьми. А ще щасливими!

Так, людина, яка любить читати – щаслива людина. Бо навколо неї завжди багато розумних, добрих і вірних друзів. І ці друзі – книги!

Додаток 8

Поетичне гроно Добропільщини

Колективний проект учнів 6-Б класу

Керівники проекту:

С. А. Каплунова, класний керівник 6-Б класу, вчитель української мови та літератури

Л.П. Ляшенко, провідний бібліотекар НВК №1

Тип проекту: Освітній, творчий, дослідницький, виховний.

Учасники : Учні 6-Б класу, 10 та 11 класів.

Мета :

- ✓ Поширити знання про рідний край;
- ✓ вивчити поетичну історію Добропільщини;
- ✓ набути нових знань, формувати етичні смаки, розвивати творче мислення, фантазію, творчі здібності, почуття прекрасного;
- ✓ розвивати асоціативну уяву;
- ✓ виявити нахили, смаки, здібності учнів;
- ✓ виховувати позитивне ставлення до митців Добропільщини.

Актуальність проекту.

Бережи своє рідне, бережи, щоб не виродитися, щоб не забути свого народу, з якого ти вийшов. Бережіть свою віру, звичаї, свою мову, і тим збережете національну істоту свою.

Іван Огієнко

Рідний край... Кожна людина по своєму розуміє, що є для неї рідний край, її Батьківщина. Для однієї – це місцевість, де вона народилася, де пройшло його дитинство, для третьої – це село, місто, район, в якому вона проживає. Ми з вами горді тим, що проживаємо на благословенній dobropił'sьkій землі, а наше рідне місто Добропілля – найкраще, наймиліше, найдорожче в усьому світі, бо воно наш дім. Добропілля, Добропільщина – один з наймальовничіших і найбільш значимих регіонів Донеччини. Маючи таку гарну, щирю назву, ці місця грають ще й дуже велику роль у економіці та промисловості Донбасу. Добропільщина має не тільки багатющі поклади дорогоцінного «горючого каменю» - вугілля, мінеральні води, глини та родючі чорноземи, але і значну, героїчну історію і прекрасних людей, які творили вчорашній день. Забувати того, що відбувалося у рідному краї, не можна. Наше місто багате не тільки людьми праці, а й майстрами художнього слова. Звідсіля вийшли, тут починали свій творчий шлях давно відомі письменники – Василь Чухліб, Євген Гуцало, Віктор Руденко. В нас є великий пласт людей, які небайдужі до слова, людей творчих, наділених особливим даром – передати вогонь і біль своєї душі засобом поетичного слова другим людям.

Сьогодні важливо виховувати в учнів глибоку повагу до своєї малої Батьківщини, знайомити їх із мистецькими здобутками земляків. Адже часто трапляється так, що може поруч, по сусідству, живе талановита людина, а діти його не знають.

На щастя, наша земля багата талантами, треба тільки їх помічати та відкривати для себе, і тоді ще милішим й дорожчим стане рідний куточок землі.

Школа, разом з бібліотекою, виховують у дітей любов до рідного краю, розкривають його красу й багатство. Ці почуття викликають бахання пізнати малу Батьківщину, вкласти в її розквіт свої мила й знання.

Робота над проектом міцно вписалася в систему літературної освіти наших учнів. Однією з форм роботи з вивчення літератури рідного краю є діяльність літературної вітальні:

- Проведення літературно-художніх презентацій;
- Зустрічей із письменниками;

- Участь у обласному конкурсі «Поетична юнь Донбасу»;
- Участь у літературній вітальні «Магія слова»;
- Участь у обласному мовно-літературному конкурсі «Марафон – проект».
- Краєзнавча мандрівка «Подорожуємо історичними шляхами Добропільщини» (зустріч у дитячій бібліотеці)

Великий пізнавально-виховний потенціал мали заходи присвячені творчості літераторам Добропільщини, зустрічі з членами літературного об'єднання м.Добропілля «Крила надії», краєзнавча мандрівка у дитячій бібліотеці. Така творча співпраця духовно збагачує учнів, залучає до літературного життя краю.

Інтерес школярів до літератури рідного краю в'являється тоді, коли витримані як специфічні особливості літературного заходу, так і методологічні її принципи:

- розуміння учнями літератури як художнього відображення духовного життя українського народу і тієї спільноти, яка оточує дитину;
- урахування вікових, психологічних, пізнавальних можливостей школярів, їхнього загального розвитку;
- формування вмінь кваліфікованого читача, який розуміє літературу як мистецтво, сприймає художні цінності та шліфує культуру почуттів.

Завдання проекту.

- ✓ поглиблювати відомості про життя та творчість митців рідного краю;
- ✓ розвивати інтерес до їхнього творчого доробку та спадщини;
- ✓ виробляти особисте ставлення до літератури рідного краю, розвиваючи вміння висловлювати свої думки;
- ✓ прищеплювати високі естетичні смаки, виховувати почуття прекрасного;
- ✓ виявити здібності, смаки учнів і ознайомити с творчістю юних талантів гімназії;
- ✓ викликати в учнів щире прагнення захищати набутки матеріального й духовного життя нації, оберігати й примножувати їх, продовжуючи традиції краю.

Термін реалізації проекту: вересень 2012 – травень 2013р.

Очікувані результати. Вивчаючи літературне краєзнавство, ми прилучаємо учнів до кращих надбань літератури рідного краю, пробуджуємо

патріотичні почуття, плекаємо вільну особистість, яка вміє самовиражатися, шанує історичне минуле та сучасне регіону.

План реалізації проекту

Етап	Назва заходів	Термін виконання	Відповідальні
підготовчий	Визначити основні етапи підготовки та реалізації проекту.	станній день есня	.А.Каплунова, ерівник 6-Б .П.Ляшенко
	Вивчення поетичної історії ропільського краю: 1. Пошук літературних джерел. 2. Творче об'єднання «Крила надії». 3. Митці на поетичній карті ропільщини. 4. Дослідження літературної щини окремих поетів. 5. Вивчення творчості юних нтів гімназії.	ковень 2р.-січень 3р.	чні 6-Б класу
практичний	Проведення літературної вітальні «Донецьким степу неозорім...»	1.02 2013	.А.Каплунова, асний керівник .П.Ляшенко, іотекар
	Участь у засіданні літературного днання «Крила надії»	ерезень 3р.	л.керівник, бліотекар
	Зустріч з поетесою О.І.Рябовол у літературній вітальні «Когда на сердце кновенье»	1.03.2013	л.керівник, бліотекар
	Створення презентації «Перлини ропілля»	вітень	л.керівник, бліотекар
	Конкурс на кращу назву літературного об'єднання НВК №1	вітень	чні гімназії
	Участь у обласному конкурсі «Етична юнь Донбасу»	ерезень- ень	. Квик, учень 6-Б су
	Участь у літературній вітальні «Гія слова» (ЦДЮТ)	вітень	.Боєва, Соненко(учні 6-Б

			су), .Серова, учениця ласу, .Подлях. учениця А класу
	0. Участь у обласному мовно-літературному конкурсі «Марафон – проект»	вітень	.Зива, учениця 11-лас
загальнюючи	Літературна вітальня «Приносить нас мрію»	равень	л.керівник, бібліотекар

Результативність проекту

- ✓ Створено презентацію «Перлини Добропілля»;
- ✓ знято фільм «Хоку про війну»;
- ✓ утворено літературна майстерня «Живи, слово!» НВК №1
- ✓ участь учнів у міських та обласних конкурсах:
 - Д. Квик (учень 6-Б класу) – лауреат міського етапу конкурсу «Поетична юнь Донбасу» ;
 - К. Боева (учениця 6-Б класу)- конкурс «Магія слова» - I місце у номінації «Вірші»;
 - Ю. Коненко (учениця 6-Б класу) – конкурс «Магія слова» - II місце у номінації «Вірші»;
 - А. Серова (учениця 10-А класу) – конкурс «Магія слова» - I місце у номінації «Власний оригінальний жанр»;
 - А.Подлях (учениця 11 – А класу) – конкурс «Магія слова» - II місце у номінації «Власний оригінальний жанр»;
 - Є. Зива (учениця 11-А класу) – обласний мовно-літературний конкурс «Марафон-проект» - III місце в номінації «Від духовності до духовності»

Додаток11

Як конспектувати книжку

Конспект — це стислий виклад змісту статті, чи книжки. Від тез конспект відрізняється тим, що поряд з основними даними тексту в ньому коротко наводяться докази цих положень і висновки.

ВИДИ КОНСПЕКТІВ:

📖 Текстуальний — основні положення твору, докази і висновки передаються словами автора, тобто цитатами;

📖 Вільний — це переказ основного змісту книги (статті) своїми словами;

📖 Змішаний — найчастіше використовуваний вид, при якому вільний переказ змісту поєднується з цитуванням.

ПРАВИЛА КОНСПЕКТУВАННЯ:

1. Запиши автора і назву книжки чи статті, яку конспектуєш. Виділи їх більшим шрифтом.
 2. Запиши в якому збірнику, журналі або газеті її вміщено.
 3. Спочатку продумай план конспектування.
 4. Записуй спочатку головну думку, потім докази і приклади (дуже стисло).
 5. Записи повинні бути чіткими, змістовними і лаконічними. Використовуй схеми та таблиці.
 6. Підкреслюй найважливіші думки, окремі фрази, словосполучення, слова.
 7. Цитуй правильно і точно, зазначай сторінку, з якої взято цитату.
 8. Роби помітки, які виявляють твоє ставлення до законспектованого, використовуючи позначки на полях: !, ?.
- Вчися конспектувати відразу начисто.

